

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024 - 2025

Kunnanhallitus 14.11.2022 § 231

Valmistelija

talousjohtaja Petteri Ristikangas, puh. 044 740 1103

Valtuuston tulee hyväksyä vuoden loppuun mennessä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio (KuntaL 110 §). Sen hyväksymisen yhteydessä on myös hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvioesityksen keskeiset tunnusluvut:

	TA 2023	TA 2022	TP 2021
Kunnallisvero%	9,36	22,00	22,00
Kiinteistövero% (asunto)	0,65	0,65	0,65
Verotulot *	56,1	97,6	97,5
Valtionosuudet *	11,1	43,1	40,9
Toimintamenot *	-74,3	-160,6	-157,1
Vuosikate *	8,0	1,5	7,4
Investoinnit *	9,6	6,7	4,7
Poistot *	7,4	6,7	6,8
Lainat per asukas	3 160	3 632	3 480
*milj. euroa			

Nostot talousarvioesityksestä

Kuntatalous on syksyllä 2022 historiallisen suuren mullistuksen edessä, kun sote- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaville hyvinvointialueille. Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalouden menot supistuvat puoleen. Toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 30 %. Toimintakate kuntataloudessa supistuu n. 60 %. Vastaavasti valtionosuuksia, verotuloja ja veromenetysten korvauksia vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Merkittävä muutos kuntien tehtävissä toteutuu hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2025, kun pääosa TE-toimistojen henkilö-, työnantaja- ja yrityspalveluista sekä näiden palveluiden hankintatehtävät siirtyvät valtiolta kunnille.

Kuntapalveluissa sivistyspalveluiden asema vahvistuu merkittävästi vuodesta 2023 eteenpäin. Talousarvion vuoden 2023 toimintamenoista sivistyspalveluiden osuus on 62 prosenttia eli noin 55,8 milj. euroa. Kunta myös panostaa merkittävästi sivistyspalveluiden resursseihin. Opetushenkilöstöä lisätään erityisesti erityisopetukseen ja kaksi uutta modernia koulurakennusta lähtee rakentumaan.

Toimintamenot

Tuloslaskelman mukaiset toimintamenot ovat noin -74,336 milj. euroa, supistumista yht. -53,7 %:n edestä eli euroina n. -86,250 milj. Hyvinvointialueelle on siirtymässä n. 89,031 milj. ja peruskunnan toimintamenojen uudet nettolisäykset ovat yht. 2,781 milj. euroa (sisältää

vähennyksenä myös esim. tukipalveluista poistuvia soten menojen osuuksia).

Henkilöstömenojen 41,1 milj. euron osuus kaikista toimintamenoista on yht. 55 %. Henkilötyövuosia on budjetoitu jääväksi kuntaan yhteensä 803. Toteutuessaan henkilötyövuotta vastaava henkilöstökulu olisi noin 51 175 euroa.

Palvelujen ostot vähenevät -53,232 milj. eurolla eli n. -77,1 %. Merkittävät erät kuten erikoissairaanhoidon ja suuri osa muusta asiakaspalvelujen ostoista poistuvat. Jatkossa suurin osa asiakaspalvelujen ostoista muodostuu varhaiskasvatuksen palveluseteleistä, joita myönnettäisiin talousarvion perusteella n. 3,290 milj. euron edestä, kasvua budjetoitu n. 0,5 milj. euroa. Muita olennaisempia muutoksia ovat mm. toimistopalveluiden käytön vähentyminen (sotea vastaava osuus talous- ja henkilöstöhallinnossa), työterveyspalveluiden käytön vähennys (sote), verotuskustannusten vähennys (liittyy verotulojen leikkaukseen), työvoiman vuokrauksen vähennys, rakennusten kunnossapitokustannuksiin tehty lisäys terveyskeskuksen elinkaari- ja koulukuljetusten kallistuminen. Palveluiden ostojen osuus kaikista toimintamenoista on yht. 21 % ja euromäärä yht. 15,768 milj.

Verotulot ja valtionosuudet

Kunnan verotulojen kokonaismääräksi on talousarviossa arvioitu 56,1 milj. euroa, kun ne vuonna 2022 tulevat olemaan n. 101 milj. euroa. Tilitettävä yhteisöveron muutos koko maan osalta olisi n. -30 %, mikä osaltaan pienentää kunnan yhteisötulokertymän 5,4 milj. euroon. Kiinteistöverokertymäksi on talousarvioon arvioitu 6,1 milj. euroa.

Valtionosuutta arvioidaan kertyvän noin 11.145 milj. euroa (vuoden 2022 arvio n. 44 milj. euroa).

Vuosikate, tilikauden tulos ja kumulatiivinen tulos

Vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa vuosikatetta muodostui 7,955 milj. euroa ja tilikauden tulos on 0,563 milj. euroa ylijäämäinen. Kunnan talous muodostuisi toteutuessaan tasapainoiseksi, mutta ei rahoituksen suhteen.

Vuoden 2022 talousarvion tuloksen ennakoidaan syyskuun estimaatin perusteella jäävän n. -0,618 milj. euroa alijäämäiseksi. Estimaatin mukainen kehitys tarkoittaisi kumulatiivisen tuloksen säilymistä n. 5,436 milj. eurossa. Vuodelle 2023 tuloskehitys muodostuisi talousarvioesityksen mukaisesti n. 0,563 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tämä merkitsee toteutuessaan n. 6,000 milj. euron kumulatiivisen ylijäämän säilymistä talouden puskurina kiinteistöjen tase-arvojen alaskirjauksiin. Taloussuunnitelmavuosina puskurit tulevat käytettyä ja tasearvoja jää edelleen poistettavaksi.

Investoinnit

Talousarviovuoden 2023 nettoinvestoinneiksi muodostuu peräti n. 9,6 milj. euroa. Summa on merkittävän suuri johtuen päiväkotikiinteistön ajoittumisesta samaan aikaan, kun kunta satsaa myös palloiluhallin pohjarakenteisiin ja osallistuu kuntaosuudella Kumpusen kevyenliikenteen väylän rakentamiseen. Jatkavana kohteena on uusi pelastusasema 3,0 milj. euroa (kokonaisarvo 5,7 milj. euroa). Kuntatekniikan maa- ja vesirakentamiseen käytetään talousarviovuonna 3,6 milj. euroa. Kunnanhallituksen alaisen elinkeinoelämän kehittämiseen sekä maa-alueiden hankintaan arvioidaan käytettävän 0,8 milj. euroa.

Toimitilojen leasingkohteiden rahoitusosuuksia on arvioitu kertyvän vuonna 2023 noin 17,0 milj. euroa. Alkavina kohteina ovat Ahmon koulukeskus ja Siilinlahden koulu yhteensä vuonna 2023 14,0 milj. euroa. (kokonaisarvo yht. 55,0 milj. euroa).

Vuosikate 7,955 milj. euroa riittää investointien 80 % omarahoitusosuuteen. Investoinneista viidennes rahoitetaan lainarahalla.

Lainakanta

Kunnan kokonaislainamääräksi muodostuu n. 67,7 milj. euroa eli 3 160 €/asukas, edellyttäen että asukaslukuennuste 21 413 asukkaasta toteutuu. Hyväksyessään talousarvioesityksen valtuusto myöntää vuodelle 2022 enintään 13,4 milj. euron lainanottovaltuuden.

Talousarvioiden käsittelyt lautakunnissa

Lautakunnat ovat käsitelleet esityksensä. Sivistyslautakunta on tehnyt esityksestä poikkeavan esityksen opetuksen tuntikehityksen kasvattamisesta.

Kunnanjohtajan ehdotus vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2024-2025 taloussuunnitelmaksi on liitteenä. Kunnanhallitukselle jaetaan myös talousarvion oheisaineistona investointeihin liittyvät lautakuntien hankekohtaiset esitykset, joiden tarkemmasta esittelystä vastaavat tarvittaessa palvelualuejohtajat hallituksen kokouksessa.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: ---

Päätösehdotus Kunnanhallitus hyväksyy kunnanjohtajan ehdotuksen vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2024 - 2025 taloussuunnitelmaksi ja esittää sen edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Edelleen kunnanhallitus hyväksyy kunnanhallituksen alaisten yksiköiden tulosaluejaon ja -sisällön talousarviokirjan mukaiseksi.

Taloussuunnitelmalla on oikeus tehdä teknisluonteisia korjauksia kunnanvaltuustolle menevään talousarviokirjan teksteihin kunnanhallituksen mahdollisten muutosesitysten lisäksi.

Päätös Kunnanhallitus kuuli talousarvion yleisesittelyn ja seuraavien palvelualueiden esittelyt: elinvoima- ja konsernipalvelut sekä yhteiset palvelut.

Muilta osin esittelyt ja asian varsinainen päätöskäsittely siirrettiin 15.11.2022 klo 14 alkavaan kokoukseen.

Kunnanhallitus 15.11.2022 § 238

Päätösehdotus Kunnanhallitus hyväksyy kunnanjohtajan ehdotuksen vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2024 - 2025 taloussuunnitelmaksi ja esittää sen edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Edelleen kunnanhallitus hyväksyy kunnanhallituksen alaisten yksiköiden

tulosaluejaon ja -sisällön talousarviokirjan mukaiseksi.

Talouspalveluilla on oikeus tehdä teknisluonteisia korjauksia kunnanvaltuustolle menevään talousarviokirjan teksteihin kunnanhallituksen mahdollisten muutosesitysten lisäksi.

Päätös

Merkittiin pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Antti Jokikokko esitteli talousarviota sivistyspalveluiden palvelualueen osalta. Antti Jokikokko oli läsnä kokouksessa tämän pykälän käsittelyn aikana klo 14:03 - 15:41.

Tauko ajalla klo 15:41 - 15:49.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tekninen johtaja Ari Kainulainen esitteli talousarviota teknisten palveluiden palvelualueen osalta. Ari Kainulainen oli läsnä kokouksessa tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15:49 - 16:52.

Tauko ajalla klo 16:52 - 17:02.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Matti Venäläinen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17:57.

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2024 - 2025 taloussuunnitelmaksi ja esittää sen edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Edelleen kunnanhallitus hyväksyi kunnanhallituksen alaisten yksiköiden tulosaluejaon ja -sisällön talousarviokirjan mukaiseksi.

Talouspalveluilla on oikeus tehdä teknisluonteisia korjauksia kunnanvaltuustolle menevään talousarviokirjan teksteihin.

Kunnanhallitus käsitteli sivistyslautakunnan esityksen perusopetuksen tuntikehyksen lisäämisestä. Huomioiden taloussuunnitelmavuosien 2024 - 2025 epävarmuuden kunnanhallitus ei päättänyt esittää tuntikehyksen lisäystä vuoden 2023 talousarvioon. Kunnanhallitus ohjeistaa sivistyslautakuntaa seuraamaan talousarvion 2023 vaikutuksia. Tuntikehyksen lisäys arvioidaan uudelleen seuraavan talousarvion valmistelun yhteydessä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18:49.

Kunnanvaltuusto 19.12.2022 § 46
778/02.02.00/2022

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto hyväksyy kunnanhallituksen esittämän talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2024 - 2025.

Päätös

Merkittiin pöytäkirjaan, että valtuutettu Leena Korhonen saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17:27 ja että valtuutettu Juha Kinnunen saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17:56.

Merkittiin pöytäkirjaan, että varavaltuutettu Johanna Roivainen oli poissa kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17:43 - 17:58.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Timo Nenonen poistui kokouksesta tämän

pykälän käsittelyn aikana klo 18:48.

Keskustelun edetessä valtuutettu Tarja Laatikainen teki seuraavan muutosesityksen: Talousarvion kappaleeseen 2.4.1 Ketterä kehittäjä lisätään valtuuston sitovien tavoitteiden seurattavaksi mittariksi kohtaan 1.1 palveluverkon saavutettavuus. Toni Juvonen kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kunnanhallituksen päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen seuraavasti: ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen päätösehdotusta, vastaavat sanalla JAA, ja ne, jotka kannattavat Tarja Laatikaisen tekemää esitystä, vastaavat sanalla EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 37 JAA-ääntä ja 6 EI-ääntä (äänestysluettelo liitteenä). Kunnanhallituksen päätösehdotus jäi näiltä osin voimaan.

Keskustelun edetessä valtuutettu Tarja Laatikainen teki seuraavan muutosesityksen: Talousarvion kappaleeseen 2.4.3 Elinvoimainen ympäristö lisätään valtuuston sitovien tavoitteiden kohtaan 3.1 Kehitetään elinvoimaa ympäristöä kunnioittaen tavoitteeksi ja tavoitetasoksi seuraava: Hiilineutraalisuustavoite 80 % vuoteen 2035 mennessä. Toni Juvonen kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kunnanhallituksen päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen seuraavasti: ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen päätösehdotusta, vastaavat sanalla JAA, ja ne, jotka kannattavat Tarja Laatikaisen tekemää esitystä, vastaavat sanalla EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 40 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä (äänestysluettelo liitteenä). Kunnanhallituksen päätösehdotus jäi näiltä osin voimaan.

Keskustelun edetessä valtuutettu Marjaana Pitkänen teki seuraavan muutosesityksen: Talousarvion kappaleen 6.1.2 Tilintarkastus tavoitteet 2022 - 2025 ja toimenpiteet 2023 pidetään vuoden 2022 talousarvion mukaisina. Esitys raukesi kannattamattomana.

Keskustelun edetessä valtuutettu Katja Pitkänen seuraavan muutosesityksen: Opetuspalveluiden talousarvioon lisätään määräraha tuntikehyksen kasvattamiseen, jotta opetusta voidaan antaa asetuksessa määrättyä minimitasoa enemmän. Opetusta tulee antaa koko perusopetuksen aikana vähintään 1 tunti yli säädetyn. Milla Ollikainen ja Kari Ojala kannattivat esitystä.

Tauko ajalla klo 20:03 - 20:12.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kunnanhallituksen päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen seuraavasti: ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen päätösehdotusta, vastaavat sanalla JAA, ja ne, jotka kannattavat Katja Pitkäsen tekemää esitystä, vastaavat sanalla EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 27 JAA-ääntä ja 16 EI-ääntä (äänestysluettelo liitteenä). Kunnanhallituksen päätösehdotus jäi

näiltä osin voimaan.

Puheenjohtaja totesi päätökseksi tulleen kunnanhallituksen päätösehdotuksen.